Spirit of Bosnia / Duh Bosne
An International, Interdisciplinary, Bilingual, Online Journal
Međunarodni, interdisciplinarni, dvojezični, online časopis

„Gluvi barut" – Angelo, Anđelo

Darko Cvijetić

Otac me stalno vodio u kino. Volio je gledati filmove, pa je i mene stalno vodio. Da sam drukčiji, da sam jugoslavenskog podrijetla, shvatio sam tek na koledžu.

Jugoslavenskog, ili srpskohrvatskog podrijetla – tako nekako.

Otac moj, Bota, time se strašno ponosio. Znao mi je pričati, još dok sam dječak bio, da će mi jednom objasniti otkud mi ime Angelo.

Vodio me, dakle, u kino, i sjećam se tog nevjerojatnog filma koji smo gledali 2019.

„Gluvi barut" zvao se film, i gledali smo ga na nekoj čudnoj popodnevnoj projekciji, u okviru europskog tjedna filmske kulture, ili tako nekako.

Bio sam šokiran… Film je imao glazuru potpunog ludila, iako se ne može reći da nismo stalno gledali filmove pune nasilja.

No, ovaj film, ovo nasilje, bilo je nešto posve drukčije, nešto što je unosilo neki pradavno ukotvljen nemir u mojoj krvi. Na nekakvoj planini, ljudi iz dva susjedna sela vode svoj svjetski rat, i govore jezikom moga oca.

Ubijali su se tako surovo, bestidno i divljački, da sam osjetio kako mi trnci niz kičmu prolaze. Ovo sam ja, mislio sam gledajući, dok je otac pored mene osut znojem, film gutao poluzgrčenog lica.

Nikada nisam vidio tatu tako uplašenog, tako posramljenog…

(Film sam kasnije tražio na internetu, redatelj je Bato Tzengic, a muziku punu leleka i užasa oplakivanja skladao je Goran Bregovic.)

Tada mi je otac pokušao objasniti tko sam zapravo i odakle.

„To su tvoji", rekao mi je, „to su naši".

„Koji su naši?" pitao sam.

„Pa svi, svi su naši, samo se međusobno ubijaju", rekao je i briznuo u plač.

Ne sjećam se da je otac ikada plakao.

„Tata, smiri se, molim te!" uzalud sam ga grlio. Počeo je isprekidano da mi objašnjava da je u nama krv miješana u barutnom soku, da je lakozapaljiva i teška kao izgažena crna zemlja.

„To su sve tvoji, i babe Karmele rod, i deda Milutina rod, i moji, svi ti zaklani, mučeni, prebijani, zapaljeni, sve te uplakane žene, svi ti leleci, sine moj… Bio je jedan dječak po kojemu si ime dobio. Dobar, moj drugar, bili smo u ratu nerazdvojni…"

On je, Angelo sine, on je… bombom se ubio, jer nije mogao sve to više izdržati, tu toliko mržnju i krv. U našem se jeziku njegovo i tvoje ime piše Anđelo, ali se slično izgovara… Ti si njegov pomenik, sine!"

„Zato imamo krila, tata, zar ne?" rekao sam smiješeći se.

Pogledao me.

Plakao je i rekao: „Da, zato obojica imate krila!"

„Znaš li ti, sine", dodao je, brišući zaostalu suzu, „da je Rembrandt Noćnu stražu naslikao kao danji prizor…"

Što na podu spavaš – Darko Cvijetić

GLAVA TRIDESET PRVA – Angelo, Anđelo, „Gluvi barut"

Darko Cvijetić

Postjugoslavenski pisac,
rođen u Ljubiji Rudnik (SFRJ) 1968. godine.
Nagrađivan (Fric, Kočić, Sterijina nagrada, Angelus nagrada, Zoranov brk…) i prevođen (engleski, njemački, poljski, slovenački, francuski, talijanski, albanski, makedonski, hebrejski…)

Živi u Prijedoru.
U Crvenom soliteru i pozorištu.
Član je Hrvatskog društva pisaca i Društva pisaca BiH, te PEN Centra BiH.

—–

The preceding text is copyright of the author and/or translator and is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported License.